

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 28.10.2009
KOM(2009)592 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

**dotyczące negocjacji w sprawie dostępu przedsiębiorstw Wspólnoty do rynków państw
trzecich w dziedzinach objętych dyrektywą 2004/17/WE**

SPRAWOZDANIE KOMISJI

dotyczące negocjacji w sprawie dostępu przedsiębiorstw Wspólnoty do rynków państw trzecich w dziedzinach objętych dyrektywą 2004/17/WE

Tekst mający znaczenie dla EOG

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE KOMISJI dotyczące negocjacji w sprawie dostępu przedsiębiorstw Wspólnoty do rynków państw trzecich w dziedzinach objętych dyrektywą 2004/17/WE	1
SPRAWOZDANIE KOMISJI dotyczące negocjacji w sprawie dostępu przedsiębiorstw Wspólnoty do rynków państw trzecich w dziedzinach objętych dyrektywą 2004/17/WE	2
1. WPROWADZENIE	4
2. STRESZCZENIE	4
3. NEGOCJACJE PLURILATERALNE I WIELOSTRONNE	5
3.1. Porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO	5
3.1.1. Wstęp	5
3.1.2. Aktualny zakres obowiązywania GPA	6
3.1.3. Akcesja nowych członków	6
3.1.4. Rewizja GPA	7
3.2. Układ ogólny w sprawie handlu usługami (GATS) w ramach WTO	9
4. EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY	9
4.1. Wstęp	9
4.2. Rozszerzenie UE	9
5. NEGOCJACJE DWUSTRONNE	10
5.1. Zawarte porozumienia zawierające rozdziały dotyczące zamówień publicznych	10
5.1.1. Szwajcaria	10
5.1.2. Meksyk	11
5.1.3. Chile	11
5.1.4. CARIFORUM	12
5.2. Rozdziały dotyczące zamówień publicznych w układach o stabilizacji i stowarzyszeniu/umowach przejściowych	12

5.2.1.	Wstęp.....	12
5.2.2.	Umowy z poszczególnymi krajami	13
5.3.	Rozdziały dotyczące zamówień publicznych w umowach realizowanych w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa	14
5.3.1.	Wstęp.....	14
5.3.2.	EPS – negocjacje w sprawie kompleksowych rozdziałów dotyczących zamówień publicznych z poszczególnymi krajami (kraje wschodnie)	15
5.3.3.	EPS - negocjacje w sprawie kompleksowych rozdziałów dotyczących zamówień publicznych (obszar eurośroziemnomorski).....	16
5.4.	Trwające i przyszłe negocjacje dwustronne.....	16
5.4.1.	Ameryka Środkowa	17
5.4.2.	Wspólnota Andyjska.....	17
5.4.3.	Kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku	17
5.4.4.	Irak	17
5.4.5.	Korea Południowa	17
5.4.6.	Kanada	18
5.4.7.	Chiny	18
6.	PERSPEKTYWA DLA OTWIERANIA RYNKÓW ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	18

1. WPROWADZENIE

Niniejsze sprawozdanie uwzględnia sytuację dostawców wspólnotowych związaną z dostępem do rynków zamówień publicznych w państwach trzecich w dziedzinach objętych dyrektywą 2004/17/WE¹ oraz otwieraniem zamówień na usługi w państwach trzecich według stanu na dzień 1 sierpnia 2009 r. Niniejsze sprawozdanie przedkłada się zgodnie z art. 58 i 59 dyrektywy 2004/17/WE.

Zakupy dokonywane przez podmioty działające w sektorze usług użyteczności publicznej w Unii Europejskiej sięgają 450 mld EUR². Podmioty te opublikowały w Dzienniku Urzędowym³ zaproszenia do składania ofert, dotyczące zamówień powyżej progów ustalonych w dyrektywie, o łącznej wartości ok. 80 mld EUR. Tak więc podczas negocjacji w sprawie otwarcia rynków zamówień publicznych w państwach trzecich Unia ma do zaoferowania dostęp do znaczącego rynku.

Jednocześnie unijna koncepcja zamówień sektorowych — rozciągająca przepisy dotyczące zamówień publicznych również na przedsiębiorstwa prywatne, którym przyznano prawa specjalne i wyłączne⁴ — nie jest stosowana na całym świecie. W związku z tym dostęp prywatnych przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze użyteczności publicznej do zakupów nie zawsze podlega negocjacom.

2. STRESZCZENIE

Ponieważ jest to kwestia politycznie drażliwa, zamówienia rządowe nie stały się przedmiotem wielostronnych zobowiązań w ramach WTO.

Plurilateralne Porozumienie w sprawie zamówień rządowych (GPA) w ramach WTO, które w chwili obecnej jest poddawane rewizji, stanowi główne narzędzie służące do otwierania dostępu do międzynarodowych rynków zamówień publicznych. O ile nową wersję tekstu Porozumienia (przepisy dotyczące procedur przetargowych) uzgodniono w grudniu 2006 r., negocjacje w sprawie dostępu do rynku są wciąż w toku ze względu na zróżnicowane oczekiwania poszczególnych stron GPA. Wspólnota Europejska, reprezentowana przez Komisję, opowiada się za zdecydowanym otwarciem międzynarodowych rynków zamówień publicznych i w związku z powyższym przedstawiła w 2005 r. obszerną ofertę dotyczącą otwarcia rynków zamówień publicznych w UE, w tym rynku sektora użyteczności publicznej. Jednak, wobec niechęci innych stron GPA do większego otwarcia swoich rynków zamówień publicznych na konkurencję międzynarodową, Komisja — na wniosek Rady⁵ — złożyła w lutym 2008 r. zweryfikowaną i bardziej ograniczoną ofertę. Niemniej jednak w porównaniu z innymi stronami GPA oferta WE jest wciąż najbardziej kompleksowa.

¹ Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych

² Dane dla UE-25 z 2006 r., źródło: Eurostat

³ Dane dla UE-27 z 2007 r., źródło: Tenders Electronic Daily

⁴ Dyrektywa 2004/17/WE

⁵ 2780. posiedzenie Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, Bruksela, 12 lutego 2007 r., nr 6039/07, s. 6

WE jest jedną ze stron Porozumienia, które zdecydowanie opowiadają się za akcesją nowych członków do GPA i chcą je przekształcić w porozumienie wielostronne. Niedawno zakończyła się procedura akcesyjna Tajwanu. Trwają też negocjacje z Chinami, Jordanią i Republiką Mołdowy.

W ramach WTO Wspólnota Europejska cały czas propaguje również porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach GATS.

Rozszerzenia UE w 2004 r. i 2007 r. przyniosły rezultat w postaci 55 mld EUR⁶ dodatkowych zamówień publicznych, z czego ok. 10 mld EUR⁷ stanowi wartość zakupów w sektorze użyteczności publicznej. Po każdym rozszerzeniu UE podpisywano stosowne porozumienia w sprawie powiększenia Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Rynek zamówień sektorowych w ramach EOG osiąga wartość 460 mld EUR, z czego około 81 mld EUR stanowią zamówienia powyżej progów, do których zastosowanie mają te same zasady dotyczące zamówień publicznych (dyrektywy).

Innym narzędziem służącym do otwierania rynków zamówień publicznych są dwustronne negocjacje z państwami trzecimi. Unia Europejska zawarła z Meksykiem i Chile umowy o wolnym handlu zawierające obszerne rozdziały dotyczące zamówień publicznych, Umowę o partnerstwie gospodarczym z CARIFORUM⁸ oraz dwustronne porozumienie w sprawie zamówień publicznych ze Szwajcarią. Aktualnie trwają lub wkrótce się rozpoczną liczne negocjacje dwustronne. Obecnym celem UE w trakcie negocjacji porozumień o wolnym handlu jest zawieranie tak zwanych porozumień nowej generacji, które zawierają szczegółowe i kompleksowe rozdziały dotyczące zamówień publicznych, w tym dostępu do rynku zamówień sektorowych.

UE realizuje również porozumienia o stabilizacji i stowarzyszeniu z krajami Bałkanów Zachodnich, które chcą wstąpić do UE. Jeśli chodzi o udzielanie zamówień, układy o stabilizacji i stowarzyszeniu gwarantują wzajemne traktowanie narodowe, niedyskryminację dostawców oraz asymetryczny dostęp do rynku. Układy o stabilizacji i stowarzyszeniu dotyczą również zamówień w sektorze użyteczności publicznej.

3. NEGOCJACJE PLURILATERALNE I WIELOSTRONNE

3.1. Porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO

3.1.1. Wstęp

Porozumienie w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO jest obecnie jedynym prawnie wiążącym porozumieniem poświęconym zamówieniom rządowym. Porozumienie w obecnym brzmieniu zostało przyjęte w 1994 r. i weszło w życie dnia 1 stycznia 1996 r. Jest to plurilateralny traktat zarządzany przez Komitet Zamówień Publicznych, w skład którego

⁶ Źródło: szacunki Komisji

⁷ Źródło: szacunki Komisji

⁸ CARIFORUM tworzą: Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Republika Dominikańska, Grenada, Gujana, Haiti, Jamajka, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Saint Kitts i Nevis, Surinam, Trynidad i Tobago.

wchodzą członkowie WTO będący jednocześnie stronami GPA⁹. W imieniu państw członkowskich Porozumienie zostało zawarte przez Wspólnotę Europejską (WE) zgodnie z decyzją Rady¹⁰.

3.1.2. Aktualny zakres obowiązywania GPA

GPA nie ma automatycznie zastosowania do wszystkich zamówień rządowych stron Porozumienia. Zakres GPA jest określany indywidualnie dla każdej ze stron w załącznikach do GPA, które określają podmioty centralnej administracji rządowej oraz podmioty administracji regionalnej i lokalnej, jak również podmioty sektora użyteczności publicznej, które zostały zobowiązane przez poszczególne strony do udzielania zamówień zgodnie z GPA. Poza krajami EFTA¹¹, których ostateczne oferty były zbliżone do oferty WE, żadna ze stron nie była w stanie sprostać oczekiwaniom Wspólnoty pod względem zakresu. W związku z powyższym Wspólnota musiała dostosować swoją ostateczną ofertę do stopnia otwarcia rynku pozostałych stron. Mimo to zobowiązania WE są najbardziej kompleksowe, zarówno pod względem podmiotów zamawiających, jak i ich zamówień, jako że WE uwzględniła zamówienia zarówno na poziomie administracji rządowej, jak i regionalnej i lokalnej, tzn. zamówienia tych podmiotów oraz przedsiębiorstw publicznych działających w sektorze użyteczności publicznej.

Wszystkie strony GPA, z wyjątkiem Kanady, oferują przynajmniej częściowy dostęp do zamówień w sektorze użyteczności publicznej. Jednak zakres tego dostępu jest nierówny, a stopień otwarcia rynku zamówień sektorowych dla zagranicznej konkurencji różni się w poszczególnych krajach. Ponadto wyszczególniono mnóstwo odstępstw, zarówno dotyczących konkretnych przypadków, jak i ogólnych.

3.1.3. Akcesja nowych członków

Członkowie GPA, a w szczególności Wspólnota, chcą przekształcić GPA z porozumienia plurilateralnego w porozumienie wielostronne. Dlatego też zachęcają nowe państwa do przystąpienia do GPA. Strony GPA zgadzają się, że nowy (wstępnie uzgodniony) tekst przyszłego GPA powinien stanowić podstawę negocjacji z krajami-kandydatami do GPA. Nowy tekst rozszerza i wyjaśnia pojęcie środków przejściowych (umowy offsetowe, preferencje cenowe, stopniowe wprowadzanie nowych podmiotów lub sektorów, wyższe progi) oraz dostosowuje je do potrzeb gospodarek wschodzących. Albania, Gruzja, Jordania, Republika Kirgiska, Republika Mołdowy, Oman, Panama oraz Chiny podjęły zobowiązania, aby przystępując do WTO dołączyć również do GPA.

3.1.3.1. Oddzielny Obszar Celny Tajwanu, Penghu, Kinmen i Matsu (Tajwan)

Tajwan złożył wniosek o przystąpienie do GPA w marcu 1995 r., a decyzja Komitetu GPA o akcesji została przyjęta w grudniu 2008 r. Tajwan złożył dokument przystąpienia dnia 15 czerwca 2009 r., po czym na mocy decyzji Komitetu GPA stał się członkiem GPA w dniu 15 lipca 2009 r. Akcesja Tajwanu jest aktualnie przedmiotem krajowej procedury ratyfikacyjnej. Przewiduje się, że Tajwan stanie się stroną GPA w pierwszej połowie 2009 r.

⁹ Kanada, Wspólnoty Europejskie, Hong Kong, Chiny, Islandia, Izrael, Japonia, Korea, Liechtenstein, Niderlandy w odniesieniu do wyspy Aruba, Norwegia, Singapur, Szwajcaria, Tajwan i Stany Zjednoczone.

¹⁰ Decyzja Rady 94/800 z dnia 22 grudnia 1994 r., Dz. U. L 336 z 23.12.1994, s. 1.

¹¹ Norwegia, Liechtenstein, Islandia

Zobowiązania Tajwanu uwzględniają zamówienia sektorowe. Progi zostały ustalone na poziomie 400 000 SDR dla towarów, 400 000 SDR dla usług i 15 000 000 SDR dla robót budowlanych.

3.1.3.2. Jordania

Jordania złożyła wniosek o przystąpienie do GPA w 2000 r. Swoją pierwszą ofertę przedstawiła w lutym 2003 r., a po negocjacjach ze stronami GPA złożyła we wrześniu 2008 r. trzecią, skorygowaną ofertę. Jordania jest w trakcie dostosowywania krajowych ram prawnych oraz systemów zamówień publicznych do wymagań GPA. Sfinalizowanie akcesji Jordanii jest ważnym priorytetem dla Komitetu GPA w 2009 r.

3.1.3.3. Chiny

Chiny złożyły wniosek o przystąpienie do GPA w grudniu 2007 r., a ich wstępna oferta została przedstawiona stronom Porozumienia w styczniu 2008 r. Ponadto we wrześniu 2008 r. Chiny przekazały swoje odpowiedzi do listy kontrolnej spraw związanych z przystąpieniem do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych. Trwające negocjacje skupiają się na dostępie do rynku oraz na weryfikacji chińskich przepisów regulujących zamówienia publiczne pod kątem zgodności z GPA. Wspólnota Europejska skierowała do Chin formalny wniosek o poszerzenie pierwotnej oferty (również w odniesieniu do sektora użyteczności publicznej)

3.1.3.4. Republika Mołdowy

W listopadzie 2008 r. Republika Mołdowy złożyła wstępną ofertę, notyfikowała swoje przepisy dotyczące zamówień publicznych i przystąpiła do negocjowania akcesji. Republika Mołdowy podeszła do negocjacji bardzo ambitnie, dzięki czemu może przystąpić do GPA już w 2010 r.

3.1.3.5. Inne akcesje

Jeśli chodzi o niezakończone procedury akcesyjne do GPA, w przypadku których od pewnego czasu nie odnotowuje się postępów (Albania, Gruzja, Republika Kirgiska, Oman i Panama), oraz zobowiązania akcesyjne, w związku z którymi nie zostały jeszcze podjęte żadne działania (Armenia, Chorwacja, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Mongolia, Arabia Saudyjska i Ukraina), w grudniu 2008 r. strony GPA zwróciły się o dalsze monitorowanie tych procedur oraz poprosiły Przewodniczącego Komitetu GPA, by stosownie do potrzeb śledził rozwój sytuacji.

3.1.4. Rewizja GPA

Obecny tekst GPA zawiera zobowiązanie do prowadzenia dalszych negocjacji¹². Negocjacje te mają trzy cele: (i) ulepszenie i zaktualizowanie postanowień Porozumienia w kontekście rozwoju technologii informatycznych i metod udzielania zamówień; (ii) rozszerzenie zakresu stosowania Porozumienia; oraz (iii) zniesienie pozostałych środków dyskryminujących. Negocjacje mają również na celu ułatwienie przystąpienia do GPA nowym stronom, szczególnie krajom rozwijającym się. Negocjacje dotyczące GPA nie są częścią rundy dauhańskiej negocjacji WTO.

¹² Art. XXIV:7 (b) i (c)

3.1.4.1. Wstępnie przyjęty tekst

W grudniu 2006 r. negocjatorzy porozumieli się w sprawie znacznej rewizji tekstu Porozumienia, której celem jest zwiększenie jego przystępności. Postanowienia zaktualizowano tak, aby uwzględnić nowe osiągnięcia, w tym rolę narzędzi elektronicznych. Zapewniono większą elastyczność przez wprowadzenie krótszych terminów w przypadku zamawiania towarów i usług, które są dostępne na rynku komercyjnym. Szczególne i zróżnicowane traktowanie krajów rozwijających się zostało zdefiniowane bardziej przejrzysto, co daje nadzieję na ułatwienie tym krajom przyszłych negocjacji. Zajęto się również krajowymi procedurami rozpatrywania odwołań wnoszonych przez dostawców oraz zasadami wprowadzania zmian w wykazach dotyczących zakresu objęcia stron. W odniesieniu do tej ostatniej kwestii uznano wspólnie, że należy opracować procedury arbitrażowe, które będą służyły rozwiązywaniu sporów.

Porozumienie negocjatorów ma charakter wstępny, tj. musi zostać zweryfikowane prawnie, a jego wynik musi być satysfakcjonujący dla wszystkich stron, szczególnie pod względem rozszerzenia zakresu nowego GPA (tj. wykazów podmiotów rządowych, których zamówienia staną się dostępne).

Osiągnięto również porozumienie w sprawie procedury zakończenia negocjacji dotyczących zakresu. Negocjacje te będą przeprowadzane w oparciu o zmieniony tekst Porozumienia.

Strony GPA zgadzają się, że nowy tekst Porozumienia powinien zostać wykorzystany jako podstawa do negocjacji z krajami pragnącymi przystąpić do GPA.

3.1.4.2. Przegląd negocjacji dotyczących dostępu do rynku

Strony GPA przystąpiły do negocjowania dostępu do rynku poprzez złożenie wstępnych wniosków, a następnie wstępnych ofert. W latach 2007 i 2008 wstępne oferty zostały złożone przez wszystkie strony poza Hong Kongiem (Chiny) i Liechtensteinem¹³. Po negocjacjach Stany Zjednoczone, Jordania, Japonia, Korea, Wspólnota Europejska, Norwegia, Singapur i Szwajcaria złożyły swoje zweryfikowane oferty.

Wstępna oferta WE z 2005 r. była bardzo kompleksowa i obejmowała zdecydowaną większość zamówień publicznych we Wspólnocie, w tym w sektorze użyteczności publicznej. Ze względu na niechęć niektórych stron GPA do odwzajemnienia oferty, Rada wezwała Komisję do *ponownego zrównoważenia Porozumienia*¹⁴. W związku z powyższym w lutym 2008 r. WE przedłożyła partnerom z GPA zweryfikowaną ofertę, która uwzględnia możliwości stron GPA w zakresie wzajemnego otwarcia rynków zamówień publicznych.

Niemniej jednak oferta WE pozostaje najbardziej kompleksowa i obejmuje 85% wspólnotowych zamówień publicznych powyżej progów. Zamówienia w sektorze użyteczności publicznej stanowią równowartość prawie 50 mld EUR. Ograniczenia w dostępie do rynku WE są nieliczne, opierają się na zasadzie wzajemności i odzwierciedlają ograniczenia zastosowane przez inne strony GPA.

¹³ Jordania i Tajwan potwierdziły, że oferty złożone w trakcie negocjacji w sprawie przystąpienia do obecnego Porozumienia powinny pozostają niezmienione w odniesieniu do negocjacji w sprawie zakresu.

¹⁴ 2780. posiedzenie Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, Bruksela, 12 lutego 2007 r., nr 6039/07, s. 6

Otwarcie zamówień w sektorze użyteczności publicznej jest jednym z głównych celów WE w negocjacjach rynkowych. Strategia WE zmierzająca do osiągnięcia tego celu opiera się na trzech czynnikach:

Zwiększenie zakresu objęcia podmiotów zamawiających w administracji regionalnej i lokalnej. To właśnie na tym poziomie zorganizowany jest sektor użyteczności publicznej w przypadku niektórych stron GPA (USA, Kanada, Japonia); również na tym poziomie zakres dostępu proponowany przez niektóre strony jest niewystarczający.

Zniesienie środków dyskryminujących, w szczególności tych, które całkowicie wykluczają wszystkie zamówienia publiczne z zakresu GPA, na przykład ograniczenie dostępu do zamówień tylko do małych i średnich przedsiębiorstw krajowych - aktualnie stosowane w USA, Japonii i Korei.

Zniesienie szczególnych wyjątków stosowanych przez niektóre strony GPA, które sprawiają, że zamówienia publiczne oferowane przez te strony są w praktyce niedostępne. Przykładem tego w sektorze użyteczności publicznej jest szeroko stosowana klauzula bezpieczeństwa eksploatacji, która uniemożliwia dostęp do japońskiego rynku kolejowych zamówień publicznych.

3.2. Układ ogólny w sprawie handlu usługami (GATS) w ramach WTO

Art. XIII:1 Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS) wyklucza zamówienia rządowe z zakresu głównych postanowień GATS dotyczących dostępu do rynku. Z drugiej zaś strony art. XIII:2 GATS udziela mandatu do prowadzenia wielostronnych negocjacji w sprawie zamówień na usługi. Negocjacje prowadzone w ramach art. XIII:2 GATS odbywają się w ramach wielostronnej Grupy Roboczej ds. Reguł GATS (WPGR), ustanowionej w 1995 r. przez Radę Handlu Usługami.

Negocjacje w sprawie wielostronnego otwarcia dostępu do zamówień na usługi wciąż trwają, a ich główną siłą napędową jest WE. WE przedłożyła WPGR pięć wniosków, z których ostatni, złożony w 2006 r., zawiera propozycję struktury, w ramach której członkowie WTO podjęliby zobowiązania dotyczące dostępu do rynku i niedyskryminacji w odniesieniu do zamówień na usługi oraz zbiór wspólnych przepisów proceduralnych dla zamówień objętych zakresem zobowiązania.

4. EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

4.1. Wstęp

Porozumienie EOG stanowi w art. 65 i załączniku XVI, że przepisy dyrektywy sektorowej mają zastosowanie w krajach EFTA. W rezultacie Norwegia, Liechtenstein oraz Islandia otworzyły przedsiębiorstwom ze Wspólnoty dostęp do zamówień w sektorze użyteczności publicznej w takim zakresie, jaki odpowiada zakresowi stosowania dyrektywy sektorowej 2004/17/WE.

4.2. Rozszerzenie UE

Zgodnie z Porozumieniem EOG, wstępując do UE, każde państwo składa wniosek o przystąpienie do Porozumienia EOG (art. 128) na zasadach i warunkach będących przedmiotem porozumienia.

Rozszerzenie EOG o dziesięć państw, które przystąpiły do UE w 2004 r.¹⁵, weszło w życie dnia 1 maja 2004 r.¹⁶ Ostatnie rozszerzenie UE miało miejsce dnia 1 stycznia 2007 r., kiedy do UE przystąpiły Bułgaria i Rumunia. Umowa o rozszerzeniu EOG została podpisana dnia 25 lipca 2007 r.¹⁷.

Rozszerzenie UE w 2004 r. i 2007 r. przyniosło rezultat w postaci 55 mld EUR dodatkowych zamówień publicznych, z czego ok. 10 mld EUR to wartość zamówień w sektorze użyteczności publicznej. Rynek zamówień sektorowych w ramach EOG osiąga wartość 460 mld EUR, z czego około 81 mld EUR stanowią zamówienia powyżej progów, regulowane identycznymi zasadami udzielania zamówień (dyrektywami).

5. NEGOCJACJE DWUSTRONNE

5.1. Zawarte porozumienia zawierające rozdziały dotyczące zamówień publicznych

5.1.1. Szwajcaria

W 1999 r. WE zawarła ze Szwajcarią oddzielny pakiet umów handlowych, tzw. pakiet dwustronny I¹⁸. Umowa dotycząca pewnych aspektów zamówień rządowych weszła w życie dnia 1 czerwca 2002 r.¹⁹.

Umowa ta uzupełnia zobowiązania Szwajcarii i WE w ramach GPA. WE i Szwajcaria umożliwiają sobie wzajemnie dostęp do zamówień publicznych na towary, roboty budowlane i usługi, udzielanych zarówno przez podmioty publiczne, jak i podmioty prywatne, które posiadają specjalne i wyłączne prawa i działają w sektorach kolejowym, gazowym, grzewczym, węglowym oraz innych sektorach związanych z paliwami stałymi. Ponadto umową objęte są również zamówienia publiczne ma towary, roboty budowlane i usługi, udzielane przez podmioty prywatne posiadające specjalne i wyłączne prawa i działające w sektorach energii elektrycznej, wody pitnej, portów morskich i śródlądowych, lotnisk i komunikacji miejskiej. W rezultacie umowa rozszerza zakres tych zobowiązań do zakresu dyrektyw WE dotyczących udzielania zamówień publicznych.

W ramach umowy powołano Wspólny Komitet, który ma zapewnić jej skuteczne wdrożenie i funkcjonowanie. Od chwili wejścia umowy w życie regularnie odbywają się posiedzenia Wspólnego Komitetu.

¹⁵ Rozszerzenie o CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK dnia 1 maja 2004 r.

¹⁶ Porozumienie w sprawie udziału CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK w Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 14 października 2003 r. (Dz. U. L 130 z 29.4.2004 r., s. 11; Supplement EOG nr 23 z 29.4.2004 r., s. 1).

¹⁷ Dz. U. L 221 z 25.8.2007 r.

¹⁸ Pakiet ten obejmuje negocjacje porozumień w siedmiu obszarach (swobodny przepływ osób, handel produktami rolnymi, zamówienia publiczne, oceny zgodności, transport lotniczy, transport drogowy i kolejowy, udział Szwajcarii w 5. ramowym programie badawczym). Porozumienia te są powiązane klauzulą rozwiązania, co oznacza, że wszystkie porozumienia weszły w życie w tym samym czasie i wszystkie przestaną obowiązywać, jeśli jedno z nich zostanie rozwiązane.

¹⁹ Dz. U. L 114 z 30.4.2002 r., s. 430.

5.1.2. Meksyk

Umowa o partnerstwie gospodarczym oraz koordynacji politycznej i współpracy (EPA) z Meksykiem weszła w życie w listopadzie 2000 r.²⁰

Umowa przewiduje zaangażowanie stron na rzecz stopniowego i wzajemnego otwierania rynków zamówień publicznych. Ponadto przewiduje utworzenie Wspólnej Rady, której członkami będą przedstawiciele obu stron.

W oczekiwaniu na ratyfikację EPA, w czerwcu 1998 r.²¹ Rada zatwierdziła **Umowę przejściową w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem (IA)**. IA, która weszła w życie dnia 1 lipca 1998 r., również zawiera postanowienia dotyczące zamówień publicznych i ustanawia wspomnianą wyżej Wspólną Radę, której zadaniem jest monitorowanie realizacji umowy.

Jeśli chodzi o procedury udzielania zamówień publicznych²², Meksyk stosuje właściwe postanowienia układu NAFTA²³, natomiast UE stosuje postanowienia GPA z 1994 r.

W odniesieniu do sektora użyteczności publicznej Meksyk otwiera rynek zamówień przedsiębiorstw państwowych w sektorach kolejowym, telekomunikacyjnym oraz energetycznym (benzyna i gaz), natomiast ze strony UE zakres dostępu obejmuje zamówienia instytucji i przedsiębiorstw publicznych w sektorach energii elektrycznej, wody pitnej, transportu miejskiego, lotnisk, portów morskich i śródlądowych.

Od chwili wejścia w życie umowy przejściowej regularnie odbywają się posiedzenia Wspólnego Komitetu ds. zamówień publicznych. Zajmuje się on również kwestią ewentualnego rozszerzenia zakresu obowiązywania umowy.

5.1.3. Chile

Układ o stowarzyszeniu UE–Chile został podpisany dnia 18 listopada 2002 r.²⁴ Mimo że układ jeszcze nie wszedł w życie, większość jego postanowień, w tym postanowienia dotyczące zamówień publicznych, obowiązują tymczasowo od dnia 1 lutego 2003 r.²⁵

Powołana została Rada Stowarzyszeniowa w celu nadzorowania realizacji Układu o stowarzyszeniu. Radę wspiera Komitet Stowarzyszeniowy.

W odniesieniu do sektora użyteczności publicznej UE i Chile wzajemnie zapewniają sobie dostęp do zamówień udzielanych przez podmioty publiczne działające w sektorach portów i lotnisk. Progi obowiązujące UE i Chile ustalono na tym samym poziomie i odpowiadają one progom mającym zastosowanie w przypadku dyrektywy sektorowej.

²⁰ Decyzja Rady 2000/658/WE, Dz. U. L 276 z 28.10.2000 r.; decyzja ta została zmieniona decyzją Rady 2005/2002 z dnia 31 stycznia 2005 r. w celu uwzględnienia przystąpienia nowych państw członkowskich w 2004 r., Dz. U. L 66 z 12.3.2005 r.

²¹ Dz. U. L 226 z 13.8.1998 r.

²² Załącznik XII do decyzji nr 2/2000

²³ NAFTA – Północnoamerykański Układ Wolnego Handlu

²⁴ Dz. U. L 352 z 30.12.2002 r.

²⁵ Decyzja Rady 2002/979/WE, Dz. U. L 352 z 30.12.2002 r., zmieniona decyzją Rady 2005/106/WE z 22.11.2004 r. w celu uwzględnienia przystąpienia nowych państw członkowskich w 2004 r., Dz. U. L 38 z 10.2.2005 r.

5.1.4. CARIFORUM

W październiku 2008 r. Umowę o partnerstwie gospodarczym (EPA) podpisało z UE 13 krajów regionu CARIFORUM: Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Republika Dominikańska, Grenada, Jamajka, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Saint Kitts i Nevis, Surinam, Trynidad i Tobago oraz Gujana. Umowa jest stosowana tymczasowo od dnia 29 grudnia 2008 r. UE zobowiązała się do współpracy z rządem Haiti oraz innymi karaibskimi partnerami, aby umożliwić szybkie przystąpienie Haiti do EPA.

Umowa o partnerstwie gospodarczym z CARIFORUM zobowiązuje sygnatariuszy do przestrzegania zbioru zasad dotyczących przejrzystości w zamówieniach rządowych, ale nie zawiera żadnych postanowień dotyczących dostępu do rynku. UE i kraje regionu CARIFORUM uzgodniły zasady, które zobowiązują do ujawniania istotnych informacji w celu zapewnienia uczciwości i akceptowalności procesu udzielania zamówień.

5.2. Rozdziały dotyczące zamówień publicznych w układach o stabilizacji i stowarzyszeniu/umowach przejściowych

5.2.1. Wstęp

W ramach rozmów z krajami Bałkanów Zachodnich, które wyraziły chęć przystąpienia do UE, UE zawiera układy o stabilizacji i stowarzyszeniu (ang. *Stabilisation and Association Agreements*, SAA) w zamian za zobowiązanie tych krajów do przeprowadzenia reform w zakresie polityki, gospodarki, handlu lub praw człowieka. Krajom tym oferowany jest bezcłowy dostęp do niektórych lub wszystkich rynków UE oraz pomoc finansowa lub techniczna.

SAA są częścią unijnego procesu stabilizacji i stowarzyszenia (SAP). Układy te są zasadniczo podobne do umów europejskich podpisywanych z krajami Europy Środkowej i Wschodniej w latach 90-tych XX wieku oraz do Układu o stowarzyszeniu z Turcją podpisanego w Ankarze²⁶.

SAA muszą być ratyfikowane przez stowarzyszające się państwo oraz wszystkie państwa członkowskie UE. Na czas ratyfikacji SAA Komisja zawiera umowę przejściową, aby postanowienia SAA dotyczące handlu i kwestii związanych z handlem mogły jak najszybciej wejść w życie.

Ponieważ celem SAA jest wsparcie zainteresowanych krajów w przygotowaniach do przyjęcia i wdrożenia prawa UE, wzajemne zobowiązania mają zazwyczaj asymetryczny charakter. Odnosi się to również do odpowiednich przepisów dotyczących zamówień publicznych. Bez względu na to, czy podmioty gospodarcze kraju przystępującego mają siedzibę na terenie WE, czy też nie, dopuszcza się je do udziału w procedurach udzielania zamówień w WE zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych, począwszy od momentu wejścia w życie SAA lub umowy przejściowej, pod warunkiem że ta ostatnia zawiera stosowne postanowienie. Zasada ta dotyczy również zamówień w sektorze

²⁶ Należy zwrócić uwagę, że układ o stowarzyszeniu z Ankary nie zawiera żadnych postanowień dotyczących zamówień publicznych. Negocjacje w sprawie rozszerzenia unii celnej o dostęp do rynków zamówień publicznych zostały przewidziane decyzją nr 1/95 (art. 48) Rady Stowarzyszenia WE–Turcja, jednak nie zostało to jeszcze wprowadzone w życie.

użyteczności publicznej, pod warunkiem że państwo przystępujące przyjęło ustawodawstwo wprowadzające przepisy WE w tym zakresie.

Od momentu wejścia w życie umowy przedsiębiorstwa unijne z siedzibą w kraju przystępującym uzyskują dostęp do procedur udzielania zamówień w tym kraju na warunkach nie gorszych niż warunki zapewnione przedsiębiorstwom krajowym.

Z kolei podmioty gospodarcze z UE niemające siedziby w kraju przystępującym mają zapewniony dostęp do procedur udzielania zamówień w tym kraju na warunkach nie gorszych niż warunki zapewnione przedsiębiorstwom krajowym dopiero po upływie określonej liczby lat od momentu wejścia w życie umowy²⁷.

5.2.2. Umowy z poszczególnymi krajami

5.2.2.1. Albania

SAA między UE i Albanią został podpisany dnia 12 czerwca 2006 r. i wszedł w życie dnia 1 kwietnia 2009 r.

Dostęp do rynku zostanie zapewniony najpóźniej po upływie czterech lat od daty wejścia w życie umowy przejściowej.

5.2.2.2. Była Jugosłowiańska Republika Macedonii

SAA z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii został podpisany dnia 9 kwietnia 2001 r. i wszedł w życie dnia 1 kwietnia 2004r.²⁸ Umowa przejściowa, która weszła w życie w czerwcu 2001 r.²⁹, nie zawierała żadnych przepisów dotyczących zamówień publicznych.

Dostęp do rynku został przyznany z dniem 1 kwietnia 2009 r.

5.2.2.3. Czarnogóra

W dniu 15 października 2007 r. Czarnogóra podpisała SAA i umowę przejściową w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem. Ta ostatnia weszła w życie dnia 1 stycznia 2008 r.³⁰, podczas gdy SAA wejdzie w życie po zakończeniu procesu jego ratyfikacji.

Dostęp do rynku został przyznany z datą wejścia w życie umowy przejściowej.

5.2.2.4. Chorwacja³¹

SAA zawarty z Republiką Chorwacji wszedł w życie dnia 1 lutego 2005 r.³²

²⁷ Wyjątkiem od tej reguły jest Czarnogóra, która udostępnia swój rynek zamówień publicznych przedsiębiorstwom wspólnotowym niezależnie od kraju ich siedziby z dniem wejścia w życie umowy przejściowej.

²⁸ Dz. U. L 84 z 20.3.2004 r.

²⁹ Dz. U. L 124 z 4.5.2001 r.

³⁰ Podpisana 15.10.2007 r., Dz. U. L 345 z 28.12.2007 r.

³¹ Chorwacja jest krajem kandydującym do UE; negocjacje w sprawie akcesji są w toku. Negocjacje dotyczące zamówień publicznych (rozdział 5) rozpoczęły się dnia 16 grudnia 2008 r. i Rada przyjęła trzy kryteria zamknięcia negocjacji dotyczące dostosowania prawa, wdrożenia prawa oraz budowy potencjału administracyjnego. Powyższe kryteria muszą zostać spełnione, aby negocjacje dotyczące tego rozdziału zakończyły się wynikiem pozytywnym.

Dostęp do rynku został zapewniony od dnia 1 lutego 2008 r.

5.2.2.5. *Serbia*

SAA i umowa przejściowa w sprawie handlu zostały podpisane dnia 29 kwietnia 2008 r. Rada zdecydowała jednak, że wdrożenie umowy przejściowej i ratyfikacja SAA powinny być uzależnione od tego, czy Rada jednomyślnie uzna, że Serbia w pełni współpracowała z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii. Serbski Parlament ratyfikował SAA i umowę dnia 9 września 2008 r.

Dostęp do rynku zostanie przyznany najpóźniej po upływie pięciu lat od daty wejścia w życie umowy przejściowej.

Po wejściu umowy w życie Serbia przekształci obecne preferencje dla krajowych podmiotów gospodarczych w preferencje cenowe. W okresie 5 lat przepisy dotyczące preferencji cenowych będą stopniowo ograniczane.

5.2.2.6. *Bośnia i Hercegowina*

SAA z Bośnią i Hercegowiną oraz umowa przejściowa w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem zostały podpisane dnia 16 czerwca 2008 r.³³ Umowa przejściowa³⁴ weszła w życie dnia 1 lipca 2008 r., natomiast SAA wejdzie w życie po zakończeniu procesu ratyfikacji.

Dostęp do rynku zostanie przyznany najpóźniej po upływie pięciu lat od daty wejścia w życie tej umowy.

Po wejściu w życie tej umowy Bośnia i Hercegowina przekształci obecne preferencje dla krajowych podmiotów gospodarczych w preferencje cenowe. W okresie 5 lat przepisy dotyczące preferencji cenowych będą stopniowo ograniczane.

5.3. Rozdziały dotyczące zamówień publicznych w umowach realizowanych w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa

5.3.1. *Wstęp*

Europejska polityka sąsiedztwa (EPS) została opracowana w 2004 r. Jej celem jest unikanie powstawania nowych podziałów pomiędzy UE a jej najbliższymi sąsiadami na lądzie i morzu³⁵ – Algierią, Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Egiptem, Gruzją, Izraelem, Jordanią, Libanem, Libią, Republiką Mołdowy, Maroko, okupowanym terytorium Palestyny, Syrią, Tunezją i Ukrainą.

UE oferuje swoim sąsiadom uprzywilejowane stosunki oparte na obopólnym zobowiązaniu do realizacji wspólnych wartości (demokracja i prawa człowieka, prawa, dobre sprawowanie władzy, zasady gospodarki rynkowej oraz zrównoważony rozwój). Poziom

³² Dz. U. L 26 z 28.1.2005 r.

³³ Rozporządzenie Rady nr 594/2008 i decyzja Rady 2008/474/WE, Dz. U. L 169 z 30.6.2008 r.

³⁴ Dz. U. L 169 z 30.6.2008, s. 13.

³⁵ Mimo że Rosja również sąsiaduje z UE, nasze relacje są regulowane w ramach partnerstwa strategicznego, którego zakres obejmuje cztery wspólne przestrzenie.

zaangażowania w partnerstwo będzie zależał od stopnia, w jakim te wartości będą podzielane³⁶.

Podstawą EPS są umowy o partnerstwie i współpracy z byłymi republikami sowieckimi oraz układy o stowarzyszeniu zawarte w ramach partnerstwa euro-śródziemnomorskiego³⁷. EPS nie została jeszcze „aktywowana” w stosunku do Białorusi, Libii i Syrii, ponieważ takie porozumienia jeszcze nie obowiązują.

Umowy o partnerstwie i współpracy oraz układy o stowarzyszeniu³⁸ przewidują współpracę w zakresie zamówień publicznych mającą na celu stworzenie warunków dla otwartego i konkurencyjnego udzielania zamówień publicznych.

Kluczowym elementem EPS są dwustronne plany działania w ramach EPS. Wyznaczają one plan reform politycznych i gospodarczych określający krótko- i średnioterminowe priorytety. Realizacja planów działania w ramach EPS już się rozpoczęła i jest ona wspólnie propagowana oraz monitorowana przez podkomitety.

Na podstawie EPS Rada przyjęła dnia 20 marca 2009 r. inicjatywę partnerstwa wschodniego w celu poprawy i pogłębienia stosunków z Ukrainą, Białorusią, Republiką Mołdowy, Armenią, Gruzją i Azerbejdżanem³⁹.

Partnerstwo wschodnie oznacza, że z krajami, które wyrażą taką chęć i będą w stanie mocniej się zaangażować, będzie możliwe negocjowanie nowych, rozszerzonych układów (o stowarzyszeniu) (w tym szczegółowych i kompleksowych umów o wolnym handlu, które będą zawierały przepisy dotyczące dostępu do rynku i zbliżały ustawodawstwo tych krajów do wspólnotowego dorobku prawnego).

5.3.2. EPS – negocjacje w sprawie kompleksowych rozdziałów dotyczących zamówień publicznych z poszczególnymi krajami (kraje wschodnie)

5.3.2.1. Ukraina

Negocjacje w sprawie nowego, poprawionego porozumienia z Ukrainą rozpoczęły się oficjalnie dnia 5 marca 2007 r. Negocjacje w sprawie szczegółowej i kompleksowej umowy o wolnym handlu, jako integralnej części układu o stowarzyszeniu, rozpoczęły się w lutym 2008 r.

Negocjacje są w toku, a ich celem jest stopniowe i wzajemne otwarcie rynków zamówień publicznych we wszystkich obszarach (w tym w sektorze użyteczności publicznej oraz w obszarze koncesji) poprzez stopniowe zbliżanie ustawodawstwa do dyrektyw WE oraz

³⁶ EPS nie ma związku z procesem rozszerzania, chociaż nie przesądza to, jak rozwiną się w przyszłości stosunki UE z europejskimi sąsiadami, zgodnie z postanowieniami Traktatu.

³⁷ Podstawą prawną stosunków UE z Autonomią Palestyńską jest przejściowy układ stowarzyszeniowy w sprawie wymiany handlowej i współpracy podpisany przez Organizację Wyzwolenia Palestyny (OWP) w imieniu Autonomii Palestyńskiej.

³⁸ Z Armenią: art. 48; z Azerbejdżanem: art. 49; z Egiptem: art.38; z Gruzją: art. 50; z Izraelem: art. 1 i 35 (szczegółowy cel wzajemnego otwarcia rynków zamówień publicznych dla przedsiębiorstw działających w sektorze użyteczności publicznej); z Jordanią: art. 58; z Libanem: art. 39; z Republiką Mołdowy: art. 54; z Maroko: art. 41; z okupowanym terytorium Palestyny: art. 34; z Tunezją: art. 41; z Ukrainą: art. 55.

³⁹ Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego – Partnerstwo Wschodnie {SEC (2008) 2974}

reformę instytucjonalną na Ukrainie. Zakres dostępu do rynku będzie zależał od postępów w realizacji reform regulacyjnych i administracyjnych.

5.3.2.2. *Gruzja, Armenia*

Wizyty rozpoznawcze (w Gruzji w październiku 2008 r. i w Armenii w lutym 2009 r.) zapoczątkowały proces przygotowań do negocjacji szczegółowych i kompleksowych umów o wolnym handlu. Trwa ocena stanu gotowości Gruzji i Armenii do rozpoczęcia negocjacji.

5.3.3. ***EPS - negocjacje w sprawie kompleksowych rozdziałów dotyczących zamówień publicznych (obszar eurośroziemnomorski)***

5.3.3.1. *Syria*

Mimo że prace nad tekstem tego porozumienia zostały ukończone w 2004 r., układ o stowarzyszeniu nie wszedł jeszcze w życie. W odróżnieniu od innych układów o stowarzyszeniu, ten zawiera szczegółowy opis procedur udzielania zamówień oraz przewiduje kompleksowy wzajemny dostęp do rynku, w tym do zamówień w sektorze użyteczności publicznej. UE wciąż prowadzi rozmowy z Syrią zmierzające do podpisania układu.

5.3.3.2. *Libia*

Negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu między UE a Libią rozpoczęły się we wrześniu 2008 r. Ambicją obu stron są takie przepisy dotyczące zamówień publicznych, które wykraczają poza ramy wyznaczone przez GPA WTO, ponieważ UE proponuje stopniowe i wzajemnie udostępnianie rynku koncesji na roboty budowlane oraz stosowanie szerszej wspólnotowej definicji sektora użyteczności publicznej. Negocjacje są w toku.

5.4. **Trwające i przyszłe negocjacje dwustronne**

W październiku 2006 r. Komisja Europejska wydała komunikat „Globalny wymiar Europy – konkurowanie na światowym rynku”⁴⁰, który przedstawia zewnętrzny plan UE zmierzający do zwiększenia jej konkurencyjności w globalnej gospodarce. Nowa generacja umów o wolnym handlu (ang. *Free Trade Agreements*, FTA), jako centralny element nowych ram polityki handlowej, ma stanowić uzupełnienie zaangażowania UE w wielostronny system handlu, koncentrując się na obszarach aktualnie nieobjętych zakresem wielostronnych porozumień WTO, w tym na zamówieniach publicznych. Głównymi kryteriami ekonomicznymi dla nowej generacji FTA będzie potencjał rynkowy (wielkość gospodarki i jej wzrost) oraz poziom ochrony w aspekcie interesów eksportowych UE (cła i bariery pozataryfowe). UE powinna również brać pod uwagę negocjacje ewentualnych partnerów z konkurentami UE oraz ich możliwy wpływ na rynki i gospodarkę UE. Pod względem treści nowe umowy o wolnym handlu, stymulowane dążeniem do konkurencyjności, musiałyby mieć kompleksowy i ambitny zakres oraz dążyć do możliwie największej liberalizacji handlu, umacniając zrównoważony rozwój i biorąc pod uwagę potrzeby rozwojowe naszych partnerów handlowych.

⁴⁰ Globalny wymiar Europy – konkurowanie na światowym rynku (COM(2006) 567 wersja ostateczna)

5.4.1. Ameryka Środkowa

Podczas szczytu UE–Ameryka Łacińska i Karaiby w 2004 r. przedstawiciele UE i regionu Ameryki Środkowej zdecydowali wspólnie o podjęciu negocjacji w sprawie nowego układu o stowarzyszeniu. Negocjacje te rozpoczęły się w 2007 r. Handlowa część układu zawiera rozdział dotyczący zamówień publicznych, który obejmuje postanowienia odnoszące się do zasad, w szczególności w zakresie przejrzystości oraz dostępu do rynku. Uwzględnione zostaną również zamówienia w sektorze użyteczności publicznej. Ostatnia runda negocjacji została zakończona w czerwcu 2009 r. w Brukseli, jednak ze względu na niepewną sytuację polityczną w Hondurasie negocjacje zostały zawieszane.

5.4.2. Wspólnota Andyjska

Po niepowodzeniu negocjacji międzyregionalnych w sprawie kompleksowego układu o stowarzyszeniu (obejmującego kwestie takie jak dialog polityczny, współpraca, wymiana handlowa) między UE i Wspólnotą Andyjską, w lutym 2009 r. rozpoczęto negocjacje handlowe zmierzające do podpisania wielostronnego porozumienia handlowego z Kolumbią, Ekwadorem i Peru. Układ ten będzie zawierał rozdział dotyczący zamówień publicznych obejmujący postanowienia odnoszące się do zasad, w szczególności w zakresie przejrzystości oraz dostępu do rynku. Uwzględnione zostaną zamówienia w sektorze użyteczności publicznej. Czwarta runda negocjacji została zakończona w Bogocie w czerwcu.

5.4.3. Kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku

W październiku 2003 r. rozpoczęto negocjacje regionalne z sześcioma regionami (Afryka Zachodnia, Afryka Środkowa, Afryka Wschodnia i Południowa, Południowoafrykańska Wspólnota Rozwoju, Karaiby, Pacyfik), których celem jest ustanowienie EPA. W zamierzeniu EPA mają być porozumieniami handlowymi spójnymi ze standardami WTO, konsolidującymi inicjatywy zmierzające do regionalnej integracji w obrębie AKP, jak również integracji regionu AKP z globalną gospodarką w oparciu o otwarte, przejrzyste i przewidywalne ramy dla towarów i usług.

5.4.4. Irak

Negocjacje pomiędzy UE a Irakiem w sprawie podpisania umowy o handlu i współpracy rozpoczęły się w listopadzie 2006 r. UE i Irak chcą ustanowić porozumienie zgodne z WTO, które zwiększy zainteresowanie handlem i inwestycjami w Iraku. Umowa ma zawierać bardzo kompleksowy rozdział dotyczący zamówień publicznych oparty na zasadach GPA, co doprowadzi do znacznego wzajemnego otwarcia rynków zamówień publicznych w UE i Iraku, w tym w sektorze użyteczności publicznej.

5.4.5. Korea Południowa

Negocjacje w sprawie FTA z Koreą Południową rozpoczęły się w maju 2007 r. i jest to pierwsze porozumienie nowej generacji zawarte w następstwie komunikatu „Globalny wymiar Europy”. Jeśli chodzi o zamówienia publiczne, FTA będzie stanowić uzupełnienie wzajemnych zobowiązań, jakie UE i Korea podjęły w ramach GPA. W związku z

powyższym rozdział dotyczący zamówień publicznych dotyczy głównie dostępu do koncesji na roboty budowlane⁴¹, które to koncesje nie są objęte zakresem obowiązywania GPA.

5.4.6. Kanada

UE i Kanada rozpoczęły oficjalne negocjacje w sprawie kompleksowego porozumienia dotyczącego współpracy gospodarczej i handlowej (CETA) dnia 6 maja 2009 r.

Analiza przeprowadzona na początku 2009 r. wykazała, że zakres obowiązywania przyszłego porozumienia powinien w zamierzeniu obejmować wszystkie zamówienia publiczne administracji rządowej, regionalnej i lokalnej we wszystkich sektorach, w tym w sektorze użyteczności publicznej, tak aby zapewnić traktowanie niemniej korzystne niż w przypadku lokalnych dostawców. Porozumienie powinno też regulować kwestię przejrzystości, ułatwiając zrozumienie przepisów ustawowych i wykonawczych, procedur i praktyk, aby zapewnić środowiskom biznesowym łatwo dostępne informacje dotyczące zamówień publicznych. Ustalono, że punktem wyjściowym wzajemnych zobowiązań powinien być tekst GPA WTO. Pierwsza runda negocjacji odbędzie się w październiku 2009 r.

5.4.7. Chiny

Zgodnie z postanowieniami posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z grudnia 2005 r., UE jest w trakcie negocjacji umowy o partnerstwie i współpracy (PCA) z Chinami, która ma na celu wzmocnienie ram dwustronnych stosunków w zakresie wymiany handlowej i inwestycji, również w obszarze zamówień rządowych, oraz zaktualizowanie umowy w sprawie współpracy handlowej i gospodarczej między Chinami a WE z 1985 r.

6. PERSPEKTYWA DLA OTWIERANIA RYNKÓW ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

UE zawsze wspierała inicjatywy, których celem jest wolny światowy handel, i doceniała rosnącą współzależność gospodarczą rynków transgranicznych. Przy odpowiednim podejściu zmiany te mogą się przyczynić do wzbogacenia globalnej gospodarki. Europa znajduje się ewidentnie pod presją globalizacji, która jest impulsem do przeprowadzenia reformy gospodarczej i zwiększenia konkurencyjności. Europa musi zareagować na tę presję wewnętrznie, ale musi również przywiązywać coraz większą uwagę do sytuacji zewnętrznej. Rynek wewnętrzny może w pełni spełniać oczekiwania w odniesieniu do wewnętrznych priorytetów tylko wtedy, gdy są one odpowiednio realizowane również na arenie światowej.

UE była zawsze gospodarką otwartą i wspierała wolny handel. W przypadku zamówień publicznych przesłanka ta oznacza niski stopień protekcjonizmu. Jednak podejście UE nie jest całkowicie podzielane na całym świecie. Zamówienia publiczne są tradycyjnie obszarem zależnym od politycznych nacisków sprzyjających dostawcom krajowym. Dlatego też zamówienia publiczne nie zostały objęte wielostronnymi zobowiązaniami w ramach WTO. Prawie wszystkie kraje będące głównymi partnerami handlowymi Unii stosują restrykcyjne praktyki w zakresie zamówień publicznych, które dyskryminują dostawców z UE. Obecny kryzys gospodarczy doprowadził do intensyfikacji tych praktyk.

⁴¹ Koncesje typu „budowa-eksploatacja-transfer” (ang. *Build-Operate-Transfer*, BOT) w przypadku Korei.

Zamówienia publiczne są dla eksporterów z UE obszarem znacznego niewykorzystanego potencjału. Przedsiębiorstwa z Unii zajmują na świecie czołowe pozycje w takich dziedzinach jak środki transportu, roboty budowlane i sektor użyteczności publicznej. Jednak w prawie wszystkich krajach, które są naszymi partnerami handlowymi, przedsiębiorstwa te spotykają się z praktykami dyskryminacyjnymi, co skutecznie ogranicza możliwości eksportowe.

Wysiłki UE zmierzające do pokonania barier ograniczających handel mają dwojaki charakter. Unia zawiera umowy o wolnym handlu (FTA), w których kompleksowo regulowana jest kwestia zamówień publicznych w oparciu o zasady podobne do tych, które obowiązują w UE (FTA nowej generacji). Ponadto, jako strona GPA, UE bierze czynny udział w negocjacjach z kandydatami do GPA w celu przekształcenia GPA w umowę wielostronną.

Dostęp do dużego rynku zamówień publicznych oparty na zasadzie niedyskryminacji i pewności prawa, który jest częścią oferty UE w trakcie negocjacji rozdziałów dotyczących zamówień publicznych, stanowi dla Unii dużą przewagę podczas tych negocjacji. Jednocześnie przewaga ta jest w pewnym stopniu równoważona ogólną otwartością UE – inne strony są w pełni świadome, że dostęp do zamówień publicznych niebędących przedmiotem ostatecznie wynegocjowanej umowy i tak nie będzie idealnie strzeżony.

Negocjacje ze strony Unii zawsze były oparte na zasadzie formalnej wzajemności. W sytuacjach gdy inne strony nie są w stanie sprostać naszym oczekiwaniom odnośnie do dostępu do rynku, pojęcie wzajemności musi być interpretowane bardziej surowo. Tak jest w przypadku trwających negocjacji w ramach GPA – UE zmuszona została do zrewidowania swojej oferty tak, by odzwierciedlała ona chęci i możliwości innych stron w zakresie otwarcia zamówień publicznych dla zagranicznej konkurencji.

Analiza gospodarczej wzajemności (ocena autentycznej wartości rynku zamówień publicznych stron trzecich) powinna nadal być prowadzona w ramach analizy możliwości umocnienia pozycji negocjacyjnej UE.

Ponadto w przypadkach gdy kraje, które są ważnymi partnerami handlowymi, zyskują na ogólnej otwartości UE, ale same nie zamierzają odwzajemnić się tym samym, UE może rozważyć wprowadzenie ostrożnie dobranych restrykcji dotyczących dostępu do części unijnego rynku zamówień publicznych, aby zachęcić tych partnerów do otwarcia swoich rynków⁴².

Rozsądne i odpowiednie wykorzystanie przez poszczególne europejskie instytucje zamawiające środków, które są już dla nich dostępne w unijnym prawodawstwie dotyczącym zamówień publicznych, szczególnie w przypadku zamówień w sektorze użyteczności publicznej, również wzmocniłoby pozycję negocjacyjną UE.

⁴² To podejście nie byłoby odpowiednie dla słabiej rozwijających się krajów.